

ВАЛЕОЛОГІЧНА ОЦІНКА НАВЧАЛЬНИХ ПРИМІЩЕНЬ

Катерина Погоріла, Лідія Лось
Теребовлянський НВК

Проведено аналіз валеологічних параметрів навчальних кабінетів, а саме: освітленості, температури, вологості, швидкості руху повітря та шумового забруднення. Виявлено основні параметри цих показників у межах навчального закладу.

Ключові слова: освітленість, температура, вологість, рух повітря, шумове забруднення.

Класна кімната або навчальний кабінет є основним місцем проведення навчально-виховної роботи в школі. У них школярі проводять більшу частину часу, тому до гігієнічного стану цих приміщень пред'являються особливо високі вимоги.

Актуальність теми. Стан повітряного середовища проживання людини робить істотний вплив на її працездатність, самопочуття, настрої, фізичний стан. Фізичний стан повітряного середовища, відоме під назвою - мікроклімат, характеризується температурою, величиною атмосферного тиску, вологістю, швидкістю руху повітря і потужністю теплових випромінювань.

Об'єкт дослідження: гігієнічна оцінка мікроклімату класної кімнати.

Предмет дослідження: валеологічні вимоги до параметрів класної кімнати.

Метою та завданнями нашого дослідження є визначення якості повітряного середовища та ознайомлення учасників навчального процесу із його впливом на організм, принципами нормування окремих його параметрів.

Дослідження поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

– Вивчити фізико-хімічні властивості повітря, їх вплив на здоров'я дітей і підлітків.

– Визначити гігієнічні вимоги до природного і штучного освітлення загальноосвітніх закладів.

Особлива увага в загальноосвітніх навчальних закладах приділяється освітленню навчальних приміщень. Оптимальне освітлення, при якому забезпечуються високий рівень зорових функцій і загальної працездатності учнів, становить 1000-1200 лк. (табл.1).

Таблиця 1

Освітленість навчальних приміщень

	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
КПО 1 парта	300лк	830лк	320лк	930лк	380лк	240лк	2000лк
КПО 3 парта	200лк	830лк	320лк	900лк	380лк	200лк	1800лк
КПО 3 ряд	180лк	700лк	300лк	850лк	300лк	200лк	1500лк

В класах, де немає тьоль освітлення краще, жалюзі також знижують рівень природного освітлення, але їх можна відкрити. У I класі гімназії найгірший рівень освітлення, тому що вікна розташовані з північного боку. На останньому ряді освітлення також гірше, тому лікарі радять пересаджувати учнів щомісяця на інший ряд.

Штучне освітлення приміщень шкіл забезпечене люмінесцентними лампами та лампами розжарювання з відповідною арматурою, яка повинна давати розсіяне світло, бути безпечною та надійною. Рівень штучного освітлення навчальних приміщень шкіл при використанні ламп розжарювання 150 лк і 300 лк при лампах люмінесцентних.

Режим освітленості відіграє істотну роль у регуляції біологічних ритмів. В умовах інтенсивної освітленості поліпшується ріст і розвиток організму.

Інтенсивність освітленості робочого місця має велике значення для профілактики порушень зору, особливо при роботах, що вимагають зорової напруги. При поганому або неправильному освітленні знижується розумова працездатність.

Температура повітря в класах і кабінетах 17-20° С. Температура класів, які знаходяться на 1 поверсі нашої школи – 19,5 градусів, на другому поверсі – тепліше 21-22 градуси (табл.2.).

Таблиця 2

Температура і вологість повітря у навчальних приміщеннях

Показники	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
Відносна вологість повітря(%)	52	60	54	55	63	63	56
Температура повітря (°с)	19,5	19,5	20	21	21	21	20

У приміщеннях школи відносна вологість повітря є 40-60 %. Ми визначали вологість повітря гігрометром психрометричним. Аналіз відносної вологості у класних кімнатах показує, що вона відповідає нормі.

Швидкість руху повітря відповідно до гігієнічних вимог повинна бути 0,2-0,4 м/с. Вміст вуглекислоти в повітрі навчальних приміщень не повинен перевищувати 0,1 %, у спальних приміщеннях - 0,07 % (в атмосферному повітрі він становить 0,03 %).

6. Силу шуму вважають помірною, коли мову зрозуміло на відстані 2,5 м.

Ми гучність шуму та його частотний зміст з'ясовували за допомогою спеціального приладу – шумоміра. Робота учнів в умовах шуму негативно відображається на їх здоров'ї.

7. Серед зовнішніх факторів, що сприяють поліпшенню розумової працездатності суб'єктів навчально-виховного процесу, є вимоги до їх посадки за столом чи партою. Робоче місце має бути постійним.

Гігієнічне забезпечення оптимальних умов життєдіяльності дітей - основа збереження їх здоров'я.

Керівникам і вчителям загальноосвітніх навчальних закладів варто пам'ятати, що забезпечення санітарно-гігієнічних умов навчання, раціонального режиму праці та відпочинку, сприяє ефективному формуванню нового динамічного стереотипу трудової діяльності учня без особливої напруги.

Література:

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001.–416 с.
2. Давиденко І.М. Практикум з шкільної гігієни і фізичних вправ. – К.: Вища школа. – 1969р.
3. Державні санітарні норми 5.5.2.008-01 // Директор школи. – 2002. – № 38(230). – С. 3–30.
4. Латіна Г.О., І.О. Калиниченко // Моніторинг здоров'я школярів: міжсекторальна взаємодія лікарів, педагогів, психологів: наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 21-22 жовтня 2009 р.: тези доп. – Харків: ДУ «ІОЗП АМНУ», 2009 р. – С. 161–166.
5. Мешко Г.М. Професійне здоров'я педагога як умова ефективної виховної діяльності / Г.М. Мешко, О.І. Мешко // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2005. – № 24. – С. 93–96.
6. Москаленко В.Ф. Відмінності в здоров'ї населення та стратегії досягнення рівності в охороні здоров'я.
7. Москаленко, В.М. Пономаренко // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2004. – № 1. – С. 5–9.
8. Подоляк - Шуило В.Г., Познанський С.С. Шкільна гігієна. - К.: Вища школа. - 1982р.
9. Фенчин К.М., Очкуренко О.М. Основні фізіологічні константи організму людини. – К.: Вища школа. – 1978р.
10. Шкільна гігієна. Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів. - К.: Вища школа. - 1971р.

Abstract:

Pohorila Kateryna, Los Lidiia. VALEOLOGICAL EVALUATION OF EDUCATIONAL ROOMS.

The analysis of valeological parameters of the study rooms, namely: light, temperature, humidity, air velocity and noise pollution. The basic parameters of these indicators within the educational institution are revealed.

Key words: *light, temperature, humidity, air movement, noise pollution.*